

Aan de leden van de commissie Werk en Middelen,

Leiden, 18 februari 2016

- Mijn naam is Jelke Dijkstra en ik spreek hier vanavond als voorzitter van de Adviesraad WMO. Deze Adviesraad is door de gemeente Leiden in het leven geroepen om gevraagd en ongevraagd advies te geven aan het college over de manier waarop de gemeente in haar hele beleid de mogelijkheden bevordert tot gelijkwaardige maatschappelijke deelname van kwetsbare burgers. De gemeente heeft als opdracht geen beleid te voeren dat deze groepen onevenredig raakt.

De Retailvisie waar we het vanavond over hebben, maakt naar onze mening deze gemeentelijke verantwoordelijkheid onvoldoende waar.

- In ons eerdere advies aan het college gaven we aan dat zowel de sociale component in de Visie ontbreekt, als het toetsen van de toegankelijkheid en bereikbaarheid. Dit behoort gewoon een onderdeel van goed integraal beleid te zijn en recent is dit ook bij wet verplicht¹. Het college lijkt ongevoelig voor ons advies en wil zelfs buurtwinkels actief gaan transformeren. Het is duidelijk dat hierdoor winkels minder bereikbaar worden voor kwetsbare burgers. Het voorgestelde gemeentebestuur staat hiermee haaks op het VN-verdrag voor mensen met een handicap en is in strijd met de recent aangepaste Jeugdwet, WMO- en Participatiewet.
- Het college stelt dat de ouderen of mensen met beperkingen niet in voldoende mate naar buurtcentra komen om de winkels (economisch) bestaansrecht te geven. Mocht dit al zo zijn, dan ligt hier naar onze mening een beschermende taak voor de gemeente.
- De wijzigingen in het sociale domein en het veranderen van aanspraken op zorg en ondersteuning brengen met zich mee dat ouderen en mensen met beperkingen langer thuis blijven wonen. De behoefte van kwetsbare mensen om in hun buurt op loopafstand boodschappen te kunnen halen, zal blijven, zo niet groter worden. Buurtwinkels hebben ook een sociale en vaak zelfs een signalerende functie. Het actief transformeren van kleinere buurtwinkels en centra die nu buiten de retailvisie vallen, lost geen problemen op, maar veroorzaakt juist problemen.
- De decentralisatie van de zorg is ingezet omdat de gemeente beter in staat wordt geacht maatwerk te leveren en te begrijpen waar behoefte aan is zodat mensen langer een volwaardig onderdeel kunnen blijven van de maatschappij. Pak deze kans dan op en neem de buurtwinkels op in de retailvisie. Ondersteun hen bij de verschillende rollen die ze vervullen. Dit is niet alleen goed voor kwetsbare burgers. Via deze winkels wordt een deel van de zorg geleverd die anders op de gemeentelijke uitgaven drukt. Deze winkels maken een gemêleerde samenstelling van een buurt mogelijk.
- Kortom het is goed voor de aantrekkelijkheid van de stad, de lokale woningmarkt, de leefbaarheid, de sociale cohesie en de participatiedoelstellingen. Neem uw verantwoordelijkheid en maak in plaats van sectoraal beleid, daadwerkelijk integraal en innovatief beleid dat dicht bij de burger staat. Verbind het sociale en maatschappelijk domein met de economie en ontwikkeling van de stad!

¹ Zie het VN Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, geratificeerd door Nederland op 21 januari 2016.

Kader 1: artikel 19 uit VN-verdrag

Artikel 19 Zelfstandig wonen en deel uitmaken van de maatschappij

De Staten die Partij zijn bij dit Verdrag erkennen het gelijke recht van alle personen met een handicap om in de maatschappij te wonen met dezelfde keuzemogelijkheden als anderen en nemen doeltreffende en passende maatregelen om het personen met een handicap gemakkelijker te maken dit recht ten volle te genieten en volledig deel uit te maken van, en te participeren in de maatschappij, onder meer door te waarborgen dat:

- a. personen met een handicap de kans hebben, op voet van gelijkheid met anderen, vrijelijk hun verblijfplaats te kiezen, alsmede waar en met wie zij leven, en niet verplicht zijn te leven in een bepaalde leefregeling;
- b. personen met een handicap toegang hebben tot een reeks van thuis, residentiële en andere maatschappij-ondersteunende diensten, waaronder persoonlijke assistentie, noodzakelijk om het wonen en de opname in de maatschappij te ondersteunen en isolatie of uitsluiting uit de maatschappij te voorkomen;
- c. de maatschappijdiensten en –faciliteiten voor het algemene publiek op voet van gelijkheid beschikbaar zijn voor personen met een handicap en beantwoorden aan hun behoeften.

Kader 2: reactie VNG op ratificatie (bron website VNG)

Nieuwe taken

Het VN-verdrag sluit goed aan bij de nieuwe taken van gemeenten, zoals jeugdhulp, participatie en de Wmo 2015. We beginnen niet bij nul, er gebeurt al veel. Ratificatie betekent een extra stimulans voor de beweging die met de nieuwe Wmo is ingezet: de samenleving aanpassen aan een zo breed mogelijke groep burgers, ook degenen met fysieke, mentale of sociale beperkingen. Het verdrag stimuleert de bewustwording en zet aan tot concrete actie.

Gevolgen voor gemeenten

Een aantal concrete gevolgen van de ratificatie voor gemeenten:

- Naast de toegankelijkheid van gebouwen en voorzieningen, waar middels een AMvB eisen aan worden gesteld, wordt gestreefd naar 100% toegankelijkheid van stemlokalen.
- Gemeenten wordt gevraagd periodiek integrale plannen vast te stellen (zoals bepaald in Wmo 2015 en de Jeugdwet) waarin zij beschrijven hoe zij op basis van de lokale kenmerken willen werken aan de implementatie van het VN-verdrag.
- Daarnaast is een motie aangenomen over bouwplannen van gemeenten. De Vrijwillige adviescommissies in gemeenten (VAC's) moeten als aandachtspunt meenemen of een bouwplan voldoet aan fysieke toegankelijkheid voor mensen met een beperking.